

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
SUNUŞ.....	v

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

I. Sağlık Hukuku.....	2
II. Sağlık ve Hastalık Kavramı	3
A. Sağlık Kavramı	3
B. Hastalık Kavramı.....	3
III. Hak Kavramı.....	4
A. İnsan Hakları	5
B. Sağlık Hakkı.....	6
C. Hasta Hakları Kavramı	7
D. Tıbbi Müdahale	8
IV. Tıbbi Etik ve Deontoloji	9
V. İlgili Yasal Mevzuat.....	9

İKİNCİ BÖLÜM

TEDAVİ KARARLARI VE HASTA İSTEKLERİ

I. Tedavi Kararlarının Hukuki Boyutu.....	11
A. Hasta Hakları Açısından Düzenlemeler	11
B. Tıbbi Müdahalelerin Onay/Reddi Açısından Düzenlemeler.....	14
C. Kısıtlı ve Akıl Hastaları Açısından Düzenlemeler	16
1. Küçükler Açısından Düzenlemeler.....	16
2. Kısıtlı ve Akıl Hastaları Açısından Düzenlemeler	16
D. Ceza Hukuku Açısından Düzenlemeler	17
1. Türk Ceza Kanunu'nda Düzenlemeler	17
2. Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Düzenlemeler	18
3. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'da Düzenlemeler	20
E. Medeni Hukuk Açısından Düzenlemeler.....	21
F. Özel Hukuk Çerçevesinde Düzenlemeler	21

G. Ceza Hukuku Çerçevesinde Düzenlemeler.....	22
H. Hekimin Sorumluluk Ölçüsü	23
II. Hasta İsteklerinin Değerlendirilmesi.....	24
A. Hasta İsteklerinin Hukuki Temelleri	25
B. İlaç Reddi ve Tedavi Retleri	26
1. Tıbbi Müdahaleye Rıza Gösterme.....	26
a. Tıbbi Müdahaleye Rıza Gösterme Kapsamı	26
2. Tıbbi Tedaviyi Reddetme	29
a. Tıbbi Tedaviyi Reddetme Olgusu	29
b. Tedaviyi Ret Hakkının Kapsamı	30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TIBBİ ETİK VE HUKUKİ UYUŞMAZLIKLAR

I. Tedavi Reddi ve Etik İnkilemler	35
A. Aydınlatılmış Onam İçin Hekimlerin Bu Yükümlülüğünün Bulunmadığı Durumlar	36
1. Acil Durumlar	36
2. Hastanın Aydınlatılmak İstememesi	36
3. Hastanın Bilgisinin Bulunması.....	37
4. Aydınlatmanın Olumsuz Etkisinin Bulunması	37
B. Rızanın Geçerli Olması İçin Bazı Koşullar	38
1. Hastanın Rıza Ehliyetine Sahip Olması.....	38
2. Küçükler ve Kısıtlılar	38
3. İradeyi Sakatlayan Nedenlerin Bulunmaması	38
II. Mahkeme Kararlarının İncelenmesi	39
A. Tedavi Reddi Bağlamında Hasta Hakları İçin Yargı Kararlarının Etkisi.....	40

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DENGİ VE UYUM STRATEJİLERİ

I. Tıbbi Etik ve Hukukun Uyumlaştırılması.....	45
A. Etik - Tıbbi Etik	45
B. Tıbbi Etik İlkeleri ve İlişkileri	46
1. Tıbbi Etik İlkeleri	47
a. Özerklik İlkesi.....	47
b. Yararlılık İlkesi	47

c. Zarar Vermeme İlkesi.....	48
d. Adalet İlkesi.....	48
C. Tıbbi Etik ve Hukuk Etkileşimi.....	49
D. Özerklik ve Hasta Hakları	51
E. Etik - Hukuk İlişkisindeki Benzerlikler ve Farklılıklar	53
II. Hasta Hakları ve Sağlık Hizmeti Sağlayıcıları	54
A. Hasta Hakları	54
B. Hasta Haklarının Tarihsel Gelişimi.....	55
C. Hasta Haklarıyla İlgili Ulusal Düzenlemeler.....	57
1. Anayasa'daki Düzenlemeler	57
2. Anayasa Dışındaki Ulusal Düzenlemeler.....	58
D. Hasta Haklarıyla İlgili Uluslararası Düzenlemeler	58
E. Hasta Hakları Yönetmeliğinde Bulunan, Sistemde Uygulanan Hasta Hakları	59
1. Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma Hakkı.....	59
a. Adalet ve Hakkaniyete Uygun Olarak Faydalanma.....	59
b. Bilgi İsteme.....	60
c. Sağlık Kurulunu Seçme ve Değiştirme.....	60
d. Personeli Tanıma, Seçme ve Değiştirme.....	61
e. Öncelik Sırasının Belirlenmesini İsteme	61
f. Tıbbi Gereklere Uygun Teşhis, Tedavi	61
g. Tıbbi Gereklilikler Dışında Müdahale Yasağı	62
h. Ötenazi Yasağı	62
i. Tıbbi Özen Gösterilmesi.....	62
2. Sağlık Durumu ile İlgili Bilgi Alma Hakkı	62
a. Bilgilendirmenin Kapsamı.....	63
b. Kayıtları İnceleme	63
c. Kayıtların Düzeltilmesini İsteme	63
d. Bilgi Vermenin Usulü	64
e. Bilgi Verilmesi Caiz Olmayan ve Tedbir Alınması Gereken Haller.....	64
f. Bilgi Verilmesini Yasaklama.....	65
3. Hasta Haklarının Korunması.....	65
a. Mahremiyete Saygı Gösterilmesi.....	65
b. Rıza Olmaksızın Tıbbi Ameliyeye Tutulmama.....	66
c. Bilgilerin Gizli Tutulması	66

4. Tıbbi Müdahalede Hastanın Rızası ve Tıbbi Araştırmalarda Rıza.....	67
a. Hastanın Rızası ve İzin	67
b. Tedaviyi Reddetme ve Durdurma	68
c. Rıza Formu	69
d. Alışılmış Olmayan Tedavi Usullerinin Uygulanması	69
e. Rızanın Şekli ve Geçerliliği	70
f. Organ ve Doku Alınmasında Rıza.....	70
g. Aile Planlaması Hizmetleri ve Gebeliğin Sona Erdirilmesi.....	70
h. Rızanın Kapsamı ve Aranmayacağı Haller	71
5. Tıbbi Araştırmalarda Hasta Hakları.....	71
a. Tıbbi Araştırmalarda Rıza.....	72
b. Gönüllünün Korunması ve Bilgilendirilmesi.....	72
c. Rıza Alınmasının Usulü ve Şekli	73
d. Küçük ve Mümeyyiz Olmayanların Durumu.....	73
e. İlaç ve Terkiplerin Araştırma Amacıyla Kullanımı	73
6. Diğer Haklar	74
a. Güvenliğin Sağlanması	74
b. Dini Vecibeleri Yerine Getirebilme ve Dini Hizmetlerden Faydalanma.....	74
c. İnsani Değerlere Saygı Gösterilmesi ve Ziyaret	75
d. Refakatçi Bulundurma	76
e. Hizmetin Sağlık Kurum ve Kuruluşu Dışında Verilmesi	76
f. Müracaat, Şikayet ve Dava Hakkı.....	76
F. Sağlık Hizmeti Sağlayıcılarının Hasta Hakları ile İlgili Sorumlulukları.....	78
1. Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının Sorumluluğu.....	78
2. Devlet Memuru veya Diğer Kamu Görevlisi Personelin Sorumluluğu	80
3. Kamu Görevlisi Olmayan Personelin Sorumluluğu	81
4. Kurum ve Kuruluş Yetkililerinin Görevi	82
5. Hasta Hakları ile Çalışan Hakları İçerisinde Hekim Hak ve Sorumlulukları.....	83
a. Hekim - Hasta İlişkisinde Hekim Hakları.....	83
b. Hekim - Hasta İlişkisinde Hekim Sorumluluğu.....	86
b1. Hekimin Ceza Sorumluluğu	86
b2. Hekimin Tazminat (Hukuki) Sorumluluğu	89
b3. Hekimin Disiplin (İdari) Sorumluluğu	90

b4. Hekimin Mesleki (Etik) Sorumluluğu.....	91
c. Hasta Hekim İlişkisinde Hekimlerin Yükümlülükleri	99
c1. Hekimlerin Etik Yükümlülükleri.....	100
i. İnsan Yaşamının ve Onurunun Korunması	100
ii. İnsan Haklarına ve Etik İlkelere Uygun Davranma	100
iii. İnsani Değerlere Saygılı Davranış.....	102
iv. Finansal Konular ve Endüstri İlişkileri.....	102
v. Endüstri ile İlişki	103
vi. Meslektaşlar Arası Saygı ve Dayanışma	103
c2. Hekimlerin Meslektaşlarına Karşı Yükümlülükleri	104
i. Meslektaşlar Arası Saygı ve Dayanışma	104
ii. Eğitim Hakkının Korunması.....	105
iii. Konsültasyon ve Ekip Olarak Çalışma.....	105
c3. Hekimlerin Hastalarına Karşı Yükümlülükleri	106
i. Tanının Belirlenmesi	106
ii. Tedavi Aşamasında Yükümlükleri.....	107
iii. Bilgilendirme ve Onam Sürecinde Yükümlükleri.....	109
iv. Özen Yükümlülüğü.....	111
v. Gizlilik ve Bildirim.....	112
vi. Kayıt Tutma Yükümlülüğü.....	117
vii. Organizasyon Yükümlülüğü.....	118
viii. Toplumsal Yükümlülükleri.....	118
ix. Bilirkişilik.....	118
x. Devlet Hizmeti Yükümlülüğü.....	119
xi. Mesleki Sorumluluk Sigortası Yaptırma Yükümlülüğü.....	119

BEŞİNCİ BÖLÜM

SAĞLIK HUKUKUNDA ETİK AÇISINDAN KİŞİSEL VERİLER VE MAHREMİYET HAKKI

I. Kişisel Sağlık Verileri ve Kişisel Sağlık Verilerinde Uyulması Zorunlu İlkeler ile Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenme Şartları.....	121
A. Kişisel Veri - Kişisel Sağlık Verileri	121
1. Kişisel Veri	121
2. Hassas Kişisel Veri (Özel Nitelikli Veri)	122

3. Kişisel Sağlık Verileri.....	123
4. Kişisel Sağlık Verilerini Koruma Hakkı Kapsamı.....	125
5. Kişisel Sağlık Verilerinin Doğrudan İlgili Olduğu Haklar	126
a. Özel Hayat ve Aile Hayatına Saygı Hakkı.....	126
b. Sağlık Hakkı	127
c. Yaşam Hakkı	128
B. Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi.....	129
1. Kişisel Verilerin İşlenmesi, Veri İşleyicisi ve Veri Sorumlusu Kavramı	129
2. Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesinde Uyulması Zorunlu İlkeler ve Kişisel Verilerin İşlenmesinin Şartları.....	130
a. Kişisel Verilerin İşlenmesinde Uyulması Zorunlu İlkeler.....	130
b. Kişisel Verilerin İşlenmesinin Şartları ve Verilerin İşlenebileceği Haller	131
II. Hukuki ve Etik Boyutuyla Mahremiyet Hakkı.....	133
A. Hasta Mahremiyeti Uluslararası Düzenlemeler	133
B. Hasta Mahremiyeti Ulusal Düzenlemeler	135
C. Hasta Mahremiyeti ve Etik	135
III. Kişisel Sağlık Verileri ve Mahremiyet Hakkının İhlali ve Cezalar	138
A. Veri İşleme Sürecine İlişkin Yükümlülükler.....	138
1. Aydınlatma Yükümlülüğü	138
2. Veri Güvenliğine Karşı Yükümlülükler.....	139
3. Tedbir Alma Yükümlülüğü.....	139
4. VERBİS'e İlişkin Yükümlülükler	140
B. KVKK Yer Alan İdari Başvuru ve Tedbirler Yoluyla Koruma.....	141
1. Veri Sorumlusuna Başvuru.....	143
2. Kişisel Verileri Koruma Kuruluna Şikâyet.....	144
3. Hasta Hakları Birimi/Kuruluna Başvuru	145
IV. Kişisel Verilerin İhlaline İlişkin Suçlar	146
A. Kişisel Verilerin Kaydedilmesi	146
B. Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme	147
C. Verileri Yok Etmeme Suçu.....	147
KAYNAKLAR	151